

Ο πληθυντικός αριθμός στους ελληνικούς όρους

Κώστας Βαλεοντής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία εξετάζεται ένα ζήτημα που ανακύπτει συχνά κατά τη διεργασία της ελληνικής οροδοσίας/ονοματοδοσίας, πρωτογενούς ή δευτερογενούς. Το ζήτημα αυτό αφορά είτε τον πληθυντικό αριθμό των ίδιων των όρων (απλών ή σύμπλοκων, μονολεκτικών ή πολυλεκτικών) είτε τον πληθυντικό αριθμό στον οποίο εμφανίζονται τα άμεσα συνθετικά στους πολυλεκτικούς σύμπλοκους όρους.

Εξετάζεται το τι εκφράζει – στον τομέα της Ορολογίας – ο πληθυντικός ενός *ονόματος* (το οποίο κατασημαίνει μια *ατομική έννοια*) ή ενός *όρου* (ο οποίος κατασημαίνει μια *γενική έννοια*).

Εξετάζεται ο γραμματικός αριθμός (ενικός ή πληθυντικός) στον οποίο ληματογραφούνται τα ονόματα και οι όροι σε σχέση με το είδος των αντίστοιχων εννοιών και τον γραμματικό αριθμό που χρησιμοποιείται στον ορισμό τους. Αναφέρονται παραδείγματα εμφανίσεων όρων στον πληθυντικό αριθμό από τη Βάση τηλεπικοινωνιακών όρων TELETERM. Εξετάζονται και απαριθμούνται τα χαρακτηριστικά εννοιών που δεν αποδίδουν ατομικές ιδιότητες των αντικειμένων, αλλά συγκριτικές ιδιότητες μεταξύ δύο ή και περισσότερων αντικειμένων και των οποίων οι αντίστοιχες έννοιες ορίζονται στον πληθυντικό αριθμό και αποδίδονται με όρο επίσης στον πληθυντικό αριθμό, με πλήθος παραδειγμάτων από τη Βάση TELETERM.

Εξετάζεται ο γραμματικός αριθμός του προσδιοριστικού συνθετικού ελληνικών σύμπλοκων όρων ισοδύναμων προς αγγλικούς σύμπλοκους όρους ορολογικής κατηγορίας dD, καθώς και ο πληθυντικός αριθμός των όρων αυτών.

Plural form in Greek terms

Kostas Valeontis

ABSTRACT

In this paper a matter encountered in the Greek language term formation either primary or secondary one is examined. This matter concerns either the plural form of the terms themselves (simple or complex, monolectic or polylectic ones) or the plural form of the immediate components in polylectic complex terms.

What the plural form of a name (designating an *individual concept*) or of a term (designating a *general concept*) expresses in the field of terminology is examined.

The grammatical number in which names and terms are lemmatized is examined, in relation to the kind of the corresponding concepts and to the grammatical number used in their definitions. Examples of occurrences of terms in plural form from the telecommunications term base TELETERM are given.

The characteristics of certain concepts which don't represent properties of individual objects but which represent comparative properties between two or among several objects are listed and exemplified, the relevant concepts being defined in plural number and designated by a plural term.

The grammatical number of the determining component in Greek complex terms equivalent to English complex terms of the terminological category dD is examined, as well as the plural form of these complex terms.

0 Εισαγωγή

Στην Ορολογία [1] [2] [3] [4]¹: **αντικείμενο**² είναι «κάθε τι αντιληπτό μέσω των αισθήσεων ή συλληπτό μέσω του νου»: **χαρακτηριστικό** είναι «νοητική αφαίρεση μιας ιδιότητας ενός αντικειμένου ή ενός συνόλου αντικειμένων»: **έννοια** είναι «μονάδα γνώσης που δημιουργείται από έναν μοναδικό συνδυασμό χαρακτηριστικών»: **πλάτος** ή **έκταση** μιας έννοιας είναι «το σύνολο όλων των αντικειμένων στα οποία αντιστοιχεί μια έννοια»: **βάθος** ή **ένταση** μιας έννοιας είναι «σύνολο χαρακτηριστικών – τουλάχιστον των ουσιωδών χαρακτηριστικών – που συνιστούν την έννοια». Εξ ορισμού, η **έννοια** είναι νοητικό κατασκεύασμα: για να εξωτερικευτεί χρειάζεται να παρασταθεί με απτά αντιληπτά μέσα και:

- είτε «**παριστάνεται μέσω μιας περιγραφικής δήλωσης που εξυπηρετεί τη διαφοροποίησή της από συναφείς έννοιες**»: η δήλωση αυτή είναι ο **ορισμός** της έννοιας: με αυτόν η έννοια **ορίζεται** (οριοθετείται),
- είτε «**παριστάνεται με ένα σημείο (σημάδι) που την υποδηλώνει**»: το σημείο αυτό είναι η **κατασημάνηση** της έννοιας: με αυτήν η έννοια **κατασημαίνεται** (σημαδεύεται).

Η «έννοια που αντιστοιχεί σε ένα και μόνο αντικείμενο» είναι μια **ατομική έννοια** και κατασημαίνεται με ένα **όνομα** (ή μια **κατονομασία**), ενώ η «έννοια που αντιστοιχεί σε δύο ή περισσότερα αντικείμενα τα οποία αποτελούν ομάδα λόγω κοινών ιδιοτήτων» είναι μια **γενική έννοια** και κατασημαίνεται με έναν **όρο**. Εκτός από τα ονόματα και τους όρους, οι έννοιες κατασημαίνονται και με (μη λεκτικά) **σύμβολα**.

---

¹ Οι βασικές έννοιες και οι αρχές της Ορολογίας περιλαμβάνονται κυρίως στα Διεθνή Πρότυπα ISO 1087-1 [1] και ISO 704 [3] που έχουν μεταφερθεί και προσαρμοστεί για την ελληνική γλώσσα στα Ελληνικά Πρότυπα ΕΛΟΤ 561-1 [2] και ΕΛΟΤ 402 [4].

² Σε όλο το κείμενο της ανακοίνωσης, τα ονόματα και οι όροι γράφονται με **εντονότυπα** τυπογραφικά στοιχεία, ενώ οι έννοιες και οι ορισμοί γράφονται με **πλαγιότυπα** τυπογραφικά στοιχεία και μέσα σε εισαγωγικά («»).

Δύο έννοιες, Α και Β, σε ένα θεματικό πεδίο, σχετίζονται μεταξύ τους με διάφορες **σχέσεις εννοιών**. Από αυτές, οι δύο βασικές **ιεραρχικές** σχέσεις εννοιών είναι η **ειδογονική σχέση** (ή σχέση γένους–είδους) και η **μεριστική σχέση** (ή σχέση όλου–μέρους). Στην ειδογονική σχέση η **γένια έννοια** (το **γένος**) είναι η έννοια Α και η **είδια έννοια** (το **είδος**) είναι η έννοια Β, η οποία έχει όλα τα χαρακτηριστικά του γένους και τουλάχιστον ένα **διακριτικό χαρακτηριστικό**. Στη μεριστική σχέση η έννοια Α είναι η **ολομερής έννοια** (το **όλον**) και η έννοια Β είναι η **επιμερής έννοια** (μέρος του όλου).

Ένα όνομα / ένας όρος μπορεί να είναι απλό / απλός (δηλ. να περιλαμβάνει μία ρίζα) ή σύμπλοκο / σύμπλοκος (δηλ. να περιλαμβάνει περισσότερες από μία ρίζες). Το **απλό όνομα / ο απλός όρος** είναι εξ ορισμού μονολεκτικό / μονολεκτικός, ενώ το **σύμπλοκο όνομα / ο σύμπλοκος όρος** μπορεί να είναι μονολεκτικό / μονολεκτικός ή πολυλεκτικό / πολυλεκτικός· ακόμα, ένα όνομα / ένας όρος μπορεί να είναι κλιτό / κλιτός ή άκλιτο / άκλιτος.

Κατά κανόνα, ο σύμπλοκος όρος (αντίστοιχα και το σύμπλοκο όνομα) χωρίζεται σε δύο **άμεσα συνθετικά**: το **προσδιοριζόμενο συνθετικό** (Π) και το **προσδιοριστικό συνθετικό** (π). Η **ισοδύναμη γραμματική κατηγορία** του σύμπλοκου όρου (αντίστοιχα του σύμπλοκου ονόματος) είναι η γραμματική κατηγορία στην οποία αντιστοιχεί εννοιολογικά ο όρος (αντίστοιχα το όνομα) και είναι συνήθως ίδια με τη γραμματική κατηγορία του προσδιοριζόμενου συνθετικού του. Στη συντριπτική πλειονότητα των όρων και ονομάτων, η ισοδύναμη γραμματική κατηγορία είναι ουσιαστικό. [5] [6] [7]

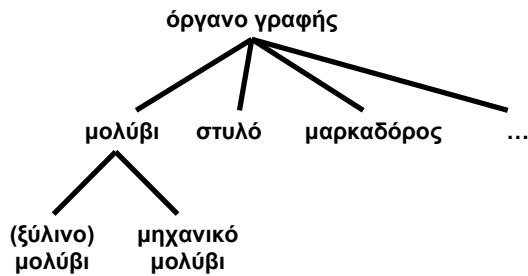
1 Οι έννοιες ορίζονται, και οι όροι λημματογραφούνται, κατά κανόνα, στον ενικό αριθμό

1.0 Γενικά

Μια έννοια αντιπροσωπεύει είτε **ένα** αντικείμενο (ατομική έννοια) είτε **κάθε ένα** από μια ομάδα αντικειμένων (γενική έννοια). Η έννοια «*Ήλιος*» αντιπροσωπεύει το συγκεκριμένο και μοναδικό αστέρι, πλανήτη του οποίου είναι και η Γη· η έννοια «*αστέρι*» αντιπροσωπεύει κάθε ένα από τα δισεκατομμύρια τρισεκατομμυρίων αυτόφωτα ουράνια σώματα που υπάρχουν στο σύμπαν ένα από τα οποία είναι και ο Ήλιος. Οι αντίστοιχες κατασημάνσεις: **Ήλιος** (όνομα) και **αστέρι** (όρος) – γραμματικώς, εδώ πρόκειται για δύο ουσιαστικά – καθώς και οι αντίστοιχοι ορισμοί των εννοιών, υπονοούν **ενικό αριθμό** και διατυπώνονται σε **ενικό αριθμό**. Και για μεν τον **Ήλιο** είναι κατανοητό ότι δεν νοείται πληθυντικός, τι γίνεται όμως όταν λέμε: **αστέρια**; Εννοούμε την έννοια «*αστέρι*» πολλές φορές; Μάλλον, αναφερόμαστε στα αντικείμενα που καλύπτονται από την έννοια «*αστέρι*», ή, για να είμαστε αυστηρότεροι: αναφερόμαστε στις **ατομικές έννοιες** αυτών των αντικειμένων, οι οποίες αποτελούν **είδη** της γένιας έννοιας «*αστέρι*». Στην πρόταση «*Τα αστέρια εκπέμπουν δικό τους φως.*» εννοούμε:

«Όλα τα αντικείμενα που καλύπτονται από την έννοια «αστέρι» έχουν δικό τους φως». Στην πρόταση «Μερικά **αστέρια** λέγονται **κόκκινοι γίγαντες**, ενώ άλλα λέγονται **λευκοί νάνοι**» εννοούμε: «Μερικά από τα αντικείμενα που καλύπτονται από την έννοια «αστέρι» λέγονται **κόκκινοι γίγαντες**, ενώ άλλα λέγονται **λευκοί νάνοι**» ή ισοδύναμα: “Μερικά από τα αντικείμενα που καλύπτονται από τη γενία έννοια «αστέρι» ανήκουν στην είδια έννοια «κόκκινος γίγαντας», ενώ άλλα ανήκουν στην είδια έννοια «λευκός νάνος»”.

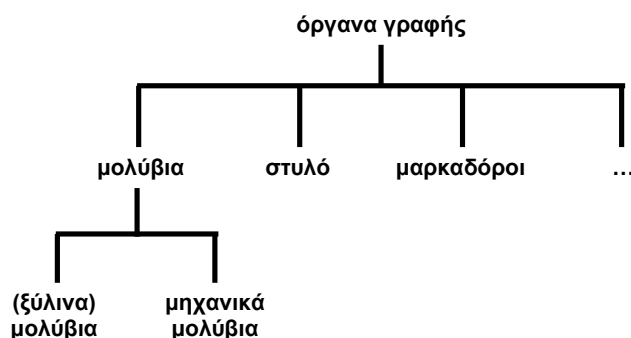
Ένα άλλο παράδειγμα [3] [4]: Η έννοια «**μολύβι**» ορίζεται, βάσει του **ειδογονικού συστήματος εννοιών** του οποίου το εννοιοδιάγραμμα δίνεται στο Σχήμα 1, ως «**όργανο γραφής**, στο οποίο το μέσο γραφής είναι γραφίτης» και κατασημαίνεται με τον όρο **μολύβι**.

Σχήμα 1 Το ειδογονικό σύστημα εννοιών στο οποίο εντάσσεται η έννοια «μολύβι» [1]

Με τον πληθυντικό **μολύβια** αναφερόμαστε σε όλα τα αντικείμενα που καλύπτονται από τον παραπάνω ορισμό· δηλαδή σε ολόκληρο το **πλάτος** της γενικής έννοιας «μολύβι» η οποία αποτελεί **γένος** (γένια έννοια)· και μάλιστα – επειδή τα αντικείμενα αυτά δεν τα έχουμε μπροστά μας – αναφερόμαστε στις **ατομικές έννοιές** τους, που αποτελούν **είδη** (είδιες έννοιες) της έννοιας «μολύβι». Η πρόταση «Τα **μολύβια** είναι **όργανα γραφής**» αναφέρεται σε ολόκληρο το πλάτος της έννοιας «μολύβι», που είναι υποσύνολο του πλάτους της έννοιας «**όργανο γραφής**»· δηλαδή σε όλες τις ατομικές έννοιες που αντιστοιχούν σε αυτό. Η πρόταση «Τα **μολύβια** διακρίνονται σε **ξύλινα μολύβια** και σε **μηχανικά μολύβια**» αναφέρεται σε όλο το πλάτος της έννοιας «μολύβι» που χωρίζεται σε δύο μέρη· το ένα μέρος αποτελεί όλο το πλάτος της έννοιας «ξύλινο μολύβι» και το άλλο μέρος αποτελεί όλο το πλάτος της έννοιας «μηχανικό μολύβι». Ώστε, οι πληθυντικοί **όργανα γραφής**, **μολύβια**, **ξύλινα μολύβια**, **μηχανικά μολύβια** παριστάνουν ομάδες (σύνολα) ατομικών εννοιών και όχι τις έννοιες που δηλώνει ο αντίστοιχος ενικός αριθμός· αποτελούν δηλαδή **άλλους όρους** οι οποίοι κατασημαίνουν τις έννοιες-σύνολα: «**όργανα γραφής**», «**μολύβια**», «**ξύλινα μολύβια**», «**μηχανικά μολύβια**», που αντιπροσωπεύουν ομάδες **αντικειμένων** οι οποίες είναι

υποσύνολα του πλάτους της γενικής έννοιας. Το αντίστοιχο σύστημα εννοιών δεν είναι πλέον ειδογονικό, αλλά είναι **μεριστικό σύστημα εννοιών** (Σχήμα 2).

Σχήμα 2 Το μεριστικό σύστημα εννοιών στο οποίο εντάσσεται η έννοια «μολύβια»

Σύμφωνα με τα παραπάνω, *κατά κανόνα* η έννοια (είτε ατομική είτε γενική) ορίζεται στον ενικό αριθμό και, επομένως, το όνομα και ο όρος που αναγράφονται σε λήμματα γλωσσαρίων και λεξικών ορολογίας και άλλων γλωσσικών πόρων εκφράζονται *κατά κανόνα* στον ενικό αριθμό. Ο πληθυντικός αριθμός ενός όρου παριστάνει ομάδα ατομικών εννοιών.

1.1 Ονόματα ατομικών εννοιών στον πληθυντικό αριθμό

Υπάρχουν, όμως, περιπτώσεις όπου, ενώ πρόκειται για ατομική έννοια και ο ορισμός της είναι διατυπωμένος σε ενικό αριθμό, το όνομά της είναι διατυπωμένο σε πληθυντικό αριθμό· όπως στα παραδείγματα: **Ελληνικά Ταχυδρομεία** (ένας οργανισμός), **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής** (μία χώρα), **Μαθηματικά** (μία επιστήμη), **Τηλεπικοινωνίες** (ένας τομέας), ...

Στις περιπτώσεις αυτές, η ατομική έννοια αφορά μία ενιαία οντότητα (ένα αντικείμενο), η οποία όμως έχει πολλαπλή σύνθεση, πολλαπλό σκοπό ή πολλαπλή δραστηριότητα και, κατά την ονοματοδοσία, το όνομα της έννοιας επελέγη έτσι ώστε να δηλώνει το **χαρακτηριστικό** αυτής ακριβώς της **πολλαπλότητας**. Τα **Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ)** είναι ένας ενιαίος οργανισμός που διαθέτει δίκτυο το οποίο αποτελείται από όλα τα «*ταχυδρομεία*» των πόλεων και χωριών της Ελλάδας. Οι **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ)** είναι μια ενιαία χώρα που αποτελείται από 51 επιμέρους «*πολιτείες*». Τα **Μαθηματικά** είναι μια ενιαία επιστήμη που αποτελείται από επιμέρους κλάδους (αριθμητική, άλγεβρα, γεωμετρία, ...). Οι **Τηλεπικοινωνίες** είναι ένας ενιαίος τομέας που παρέχει *πολλές «υπηρεσίες τηλεπικοινωνίας»* (σταθερή τηλεφωνία, κινητή τηλεφωνία, τηλεγραφία, Διαδίκτυο, ...).

Τα ονόματα αυτά, συνήθως, δεν χρησιμοποιούνται αυτούσια στον ενικό αριθμό για να εκφράσουν την ίδια ατομική έννοια ούτε και μέρος της. Δεν λέμε ότι το ταχυδρομείο της γειτονιάς μας είναι ένα **Ελληνικό Ταχυδρομείο** (λέμε π.χ. ότι είναι: ένα υποκατάστημα των **ΕΛΤΑ**), ούτε ότι η Διαφορική Γεωμετρία είναι ένα **Μαθηματικό** (λέμε π.χ. ότι είναι: ένας κλάδος των **Μαθηματικών**), ούτε ότι η Φλόριντα είναι μια **Ηνωμένη Πολιτεία** (λέμε π.χ. ότι είναι: μια πολιτεία των **ΗΠΑ**), ούτε ότι η κινητή τηλεφωνία είναι μια **Τηλεπικοινωνία** (λέμε π.χ. ότι είναι: μια υπηρεσία τηλεπικοινωνιών ή μια υπηρεσία τηλεπικοινωνίας, ή και: μια τηλεπικοινωνιακή υπηρεσία).

Στην κατηγορία αυτών των εννοιών υπάγονται ατομικές έννοιες που καλύπτουν οργανισμούς, εταιρείες, επιστήμες, θεματικά πεδία, υπηρεσιακές μονάδες, επιτροπές, ομάδες κ.ά.

1.2 Όροι στον πληθυντικό αριθμό για γενικές έννοιες που ορίζονται στον ενικό αριθμό

Οι περιπτώσεις γενικών εννοιών, οι οποίες **ορίζονται**, ή **μπορούν να οριστούν**, στον ενικό αριθμό, αλλά λημματογραφούνται συχνά στον πληθυντικό είναι αρκετές. Για τον τομέα <τηλεπικοινωνίες>, στη Βάση TELETERM [8], επισημάναμε τις πιο συχνές από αυτές τις περιπτώσεις και καταμετρήσαμε τις εμφανίσεις των αντίστοιχων όρων, τόσο στον ενικό όσο και στον πληθυντικό αριθμό, μέσα στα λήμματα της Βάσης.

Ενικός: **υπηρεσία/υπηρεσίας** (σε 1479+1296=2775 λήμματα) **79 %**–
Πληθυντικός: **υπηρεσίες/ υπηρεσιών** (σε 430+299=729 λήμματα) **21 %**

Ενικός: **πληροφορία/πληροφορίας** (σε 242+367=609 λήμματα) **34 %**–
Πληθυντικός: **πληροφορίες/ πληροφοριών** (σε 534+648=1182 λήμματα) **66 %**

Ενικός: **επικοινωνία/επικοινωνίας** (σε 209+308=517 λήμματα) **59 %**–
Πληθυντικός: **επικοινωνίες/ επικοινωνιών** (σε 104+254=358 λήμματα) **41 %**

Ενικός: **τηλεπικοινωνία/τηλεπικοινωνίας** (σε 10+10=20 λήμματα) **10 %**–
Πληθυντικός: **τηλεπικοινωνίες/τηλεπικοινωνιών** (σε 56+114=170 λήμματα) **90 %**

Ενικός: **δεδομένο/δεδομένου** (σε 0 λήμματα) **0 %** –
Πληθυντικός: **δεδομένα/δεδομένων** (σε 521+1929=2450 λήμματα) **100 %**

Ενικός: **δοκιμή/δοκιμής** (σε 397+1127=1524 λήμματα) **68 %**–
Πληθυντικός: **δοκιμές/δοκιμών** (σε 317+388=705 λήμματα) **32 %**

Ας δούμε τις έννοιες που κατασημαίνονται με τους παραπάνω όρους. Στα Διεθνή Πρότυπα (ISO, IEC) και στα αντίστοιχα Ελληνικά Πρότυπα (ΕΛΟΤ) του τομέα <τηλεπικοινωνίες> ορίζονται οι έννοιες: «*service*» ≡ «*υπηρεσία*», «*information*» ≡ «*πληροφορία*», «*communication*» ≡ «*επικοινωνία*», «*telecommunication*» ≡ «*τηλεπικοινωνία*».

Για την έννοια «*service*» ≡ «*υπηρεσία*», εκτός από τους ορισμούς για τα διάφορα *είδη υπηρεσίας*, ένας γενικός διεθνής ορισμός είναι:

service

intangible product that is the result of at least one activity performed at the interface between the supplier and customer (ISO/IEC 19796-1:2005) [9]

(υπηρεσία

άυλο προϊόν που είναι το αποτέλεσμα τουλάχιστον μίας δραστηριότητας η οποία επιτελείται στη διεπαφή μεταξύ προμηθευτή και πελάτη)

Οι ορισμοί της «*πληροφορίας*», της «*επικοινωνίας*» και της «*τηλεπικοινωνίας*» από το πρότυπο ΕΛΟΤ 1300-1 (IEC 50(701)) [10] [11] είναι οι ακόλουθοι:

πληροφορία (information)

είδηση ή γνώση που μπορεί να παρασταθεί με μορφές κατάλληλες για ανακοίνωση, αποθήκευση ή επεξεργασία.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 – Είναι συχνή η χρήση του όρου στον πληθυντικό αριθμό (*πληροφορίες*).

επικοινωνία (communication)

μεταφορά πληροφορίας που πραγματοποιείται με προσυμφωνημένες συνθήκες

τηλεπικοινωνία (telecommunication)

επικοινωνία μέσω ενσύρματου, ραδιοκυματικού, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού συστήματος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 - Συχνή είναι η χρήση του πληθυντικού αριθμού του όρου (*τηλεπικοινωνίες*) και των παραγώγων του: **τηλεπικοινωνιακός** (= ο της τηλεπικοινωνίας), **τηλεπικοινωνιακώς** (= μέσω τηλεπικοινωνίας, με τηλεπικοινωνιακά μέσα).

Οι πληθυντικοί τύποι των παραπάνω όρων παριστάνουν σύνολα ατομικών εννοιών όπως εξηγήθηκε στην παράγραφο 1.0 του παρόντος κεφαλαίου

Η έννοια που κατασημαίνεται **πάντοτε** (100 %) με όρο σε πληθυντικό αριθμό, όπως φαίνεται και από τις μετρήσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω, είναι η έννοια «*data*» ≡ «*δεδομένα*». Ο ορισμός, όμως, της έννοιας αυτής, στο ΕΛΟΤ 1300-1 (IEC 50(701)) [10] [11], είναι διατυπωμένος στον ενικό αριθμό:

δεδομένα

πληροφορία που παριστάνεται σε μορφή κατάλληλη για αυτόματη επεξεργασία

Η λατινική λέξη **data** είναι πληθυντικός του ουδέτερου της παθητικής μετοχής **datus, -a, -um** του ρήματος **do** (dedi, datum, dare) = **δίνω**. Ανάλογη είναι και η ελληνική λέξη **δεδομένα**,

λόγια μετοχή παθητικού παρακειμένου του *δίδωμι/δίδω*, που στην κυριολεξία της σημαίνει «δοσμένα». Ως όρος της <πληροφορικής> και των <τηλεπικοινωνιών>, όμως, αποδίδει την έννοια που ορίζεται με τον παραπάνω ορισμό. Για την έννοια αυτή, δεν χρησιμοποιείται καθόλου ο ενικός αριθμός τόσο στην αγγλική (**datum**³) όσο και στην ελληνική (**δεδομένο**). Σε τελευταία ανάλυση, ως *πληροφορία*, τα **δεδομένα** αποτελούνται από *μονάδες πληροφορίας*, τα **δυφία** (δυαδικά ψηφία), που είναι στοιχεία δύο καταστάσεων και συνήθως παριστάνονται με τα αριθμητικά ψηφία 0 ή 1. Ο πληθυντικός αριθμός εδώ υποδηλώνει ένα σύνολο «δυφίων».

Δυο λόγια για τον πληθυντικό **δοκιμές**. Η έννοια «δοκιμή» ≡ «*test*» ορίζεται στον ενικό αριθμό. Ο πληθυντικός **δοκιμές**, στη Βάση TELETERM, κατά ένα μικρό ποσοστό 15 % (46/317) παριστάνει σύνολο ατομικών εννοιών «*tests*» (περίπτωση που εμπίπτει στην παράγραφο 1.0), ενώ κατά 85 % παριστάνει την έννοια «δοκιμές» ≡ «*testing*» (δηλαδή τον τομέα των *δοκιμών* ή τη διεργασία του *δοκιμάζω*) όπως π.χ. στους όρους **conformance testing** ⇔ **δοκιμές συμμόρφωσης**, **testing laboratory** ⇔ **εργαστήριο δοκιμών** (παράγραφος 1.1),

1.3 Όροι στον πληθυντικό αριθμό για γενικές έννοιες που «δύσκολα» ορίζονται στον ενικό αριθμό

Ελέχθη προηγουμένως (βλέπε 1.0) ότι «μια έννοια αντιπροσωπεύει είτε **ένα** αντικείμενο (ατομική έννοια) είτε κάθε **ένα** από μια ομάδα αντικειμένων (γενική έννοια)». Υπάρχουν όμως και **έννοιες** που ορίζονται στον πληθυντικό αριθμό και αποδίδονται με όρο επίσης στον πληθυντικό αριθμό γιατί περιλαμβάνουν (στο **βάθος** τους) **χαρακτηριστικά** τα οποία αποδίδουν όχι **ατομικές ιδιότητες** των αντικειμένων, αλλά **συγκριτικές ιδιότητες** μεταξύ **δύο** ή και περισσότερων αντικειμένων, από το σύνολο των αντικειμένων που καλύπτει (στο **πλάτος** της) η γενική έννοια η οποία αποδίδεται με τον ίδιο όρο στον ενικό αριθμό. Οι έννοιες αυτές είναι **επιμερείς** και η υπερτασόμενη έννοιά τους είναι η **ολομερής έννοια**, που και αυτή είναι διατυπωμένη στον πληθυντικό αριθμό. Στη Βάση TELETERM βρέθηκαν τέτοιες έννοιες σε τουλάχιστον 80 λήμματα. Ας δούμε τα κυριότερα από αυτά τα χαρακτηριστικά και πως αντανακλώνται στους αντίστοιχους όρους, που είναι όλοι στον πληθυντικό αριθμό.

---

³ Ο ενικός **datum** αποδίδει άλλη έννοια: «στοιχείο ή σημείο αναφοράς»

α. **αλληλοπάθεια** (όπως *αλληλοαποκλεισμός, αλληλεξάρτηση, διάδραση κ.ά.*)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
αλληλοαποκλειόμενες επιλογές	«επιλογή»	«επιλογές»
αλληλοαποκλειόμενες παράμετροι	«παράμετρος»	«παράμετροι»
αλληλοαποκλειόμενοι μηχανισμοί	«μηχανισμός»	«μηχανισμοί»
αλληλοεξαρτώμενες δραστηριότητες	«δραστηριότητα»	«δραστηριότητες»
αλληλοεπικαλυπτόμενες πλοκάδες	«πλοκάδα»	«πλοκάδες»
αλληλοτεμνόμενες επιφάνειες	«επιφάνεια»	«επιφάνειες»
διαδρώντες τομείς διαχείρισης	«τομέας διαχείρισης»	«τομείς διαχείρισης»
διαδρώσες συνιστώσες συστήματος	«συνιστώσα συστήματος»	«συνιστώσες συστήματος»

β. **εναντίωση** (το καθένα από τα δύο αντικείμενα αποτελεί *αντίθεση* ή *αντίφαση* του άλλου)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
αντίθετες κατευθύνσεις	«κατεύθυνση»	«κατευθύνσεις»
αντιφατικές καταστάσεις	«κατάσταση»	«καταστάσεις»

γ. **διαδοχή** (το ένα αντικείμενο *διαδέχεται* το άλλο στον χρόνο ή στον χώρο)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
διαδοχικές θέσεις ψηφίου	«θέση ψηφίου»	«θέσεις ψηφίου»
διαδοχικές περίοδοι	«περίοδος»	«περίοδοι»
διαδοχικές πλοκάδες	«πλοκάδα»	«πλοκάδες»
διαδοχικές σημαντικές στιγμές	«σημαντική στιγμή»	«σημαντικές στιγμές»
διαδοχικές χρονοθυρίδες	«χρονοθυρίδα»	«χρονοθυρίδες»
διαδοχικοί παλμοί	«παλμός»	«παλμοί»
διεμπλεγμένες ακολουθίες	«ακολουθία»	«ακολουθίες»

συναλυσωμένες τιμές δεδομένων	«τιμή δεδομένων»	«τιμές δεδομένων»
συναλυσωμένα δίκτυα	«δίκτυο»	«δίκτυα»

- δ. **εναλλαγή ή εναλλακτικότητα** (το δύο αντικείμενα εναλλάσσονται μεταξύ τους ή το ένα αποτελεί εναλλακτικό του άλλου)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
εναλλασσόμενες γραμμές	«γραμμή»	«γραμμές»
εναλλασσόμενες τιμές	«τιμή»	«τιμές»
εναλλακτικές γνώμες	«γνώμη»	«γνώμες»
εναλλακτικές διαδικασίες κλήσης	«διαδικασία κλήσης»	«διαδικασίες κλήσης»

- ε. **αριθμητική σύγκριση υποσυνόλων** (υποσύνολα αντικειμένων συγκρίνονται αριθμητικά μεταξύ τους και ξεχωρίζουν δύο ή περισσότερα από αυτά)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
ελάχιστοι πόροι	«πόρος»	«πόροι»
επαρκείς πόροι	«πόρος»	«πόροι»
μέγιστες τιμές διαβάθμισης	«τιμή διαβάθμισης»	«τιμές διαβάθμισης»
μέγιστα χρονικά όρια	«χρονικό όριο»	«χρονικά όρια»

- στ. **ενοποίηση ή ομαδοποίηση** (υποσύνολα αντικειμένων ενοποιούνται ή ομαδοποιούνται)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
ενοποιημένες διαδικασίες	«διαδικασία»	«διαδικασίες»
ενοποιημένες διαδικασίες χρήστη	«διαδικασία χρήστη»	«διαδικασίες χρήστη»
ενοποιημένες ευρυζωνικές επικοινωνίες	«ευρυζωνική επικοινωνία»	«ευρυζωνικές επικοινωνίες»
ενοποιημένες υπηρεσίες	«υπηρεσία»	«υπηρεσίες»
ομαδοποιημένα σύρματα	«σύρμα»	«σύρματα»
συσταδοποιημένες λειτουργίες	«λειτουργία»	«λειτουργίες»

πλοκαδοποιημένες εγγραφές	«εγγραφή»	«εγγραφές»
συσσωρευμένες αβεβαιότητες μέτρησης	«αβεβαιότητα μέτρησης»	«αβεβαιότητες μέτρησης»

ζ. **Χρονική σύγκριση** (δύο ή περισσότερα αντικείμενα συγκρίνονται χρονικά είτε ως προς απόλυτες τιμές χρόνου είτε ως προς χρονικές διάρκειες)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
ισόχρονες κομιστικές υπηρεσίες δεδομένων	«κομιστική υπηρεσία δεδομένων»	«κομιστικές υπηρεσίες δεδομένων»
ομόχρονα ρολόγια	«ρολόι»	«ρολόγια»
σύγχρονοι διαποδιαμορφωτές	«διαποδιαμορφωτής»	«διαποδιαμορφωτές»
ταυτόχρονες κλήσεις	«κλήση»	«κλήσεις»
ταυτόχρονες συνδέσεις	«σύνδεση»	«συνδέσεις»
ανισόχρονα σήματα	«σήμα»	«σήματα»
ασύγχρονες υπηρεσίες	«υπηρεσία»	«υπηρεσίες»

η. **Σύντρεξη ή συνδρομή** (δύο ή περισσότερα αντικείμενα συντρέχουν (= εκδηλώνονται ταυτόχρονα) σε κάποια λειτουργία)

Όρος (που παριστάνει επιμερή έννοια)	Γενική έννοια	Ολομερής έννοια
συντρέχουσες κλήσεις	«κλήση»	«κλήσεις»
συντρέχουσες εφαρμογές	«εφαρμογή»	«εφαρμογές»
συντρέχουσες συνδέσεις	«σύνδεση»	«συνδέσεις»
συντρέχουσες υπογραφές	«υπογραφή»	«υπογραφές»
σύνδρομες συναλλαγές, συντρέχουσες συναλλαγές	«συναλλαγή»	«συναλλαγές»

Όλοι οι παραπάνω **σύμπλοκοι όροι**, α. έως η., παριστάνουν **επιμερείς έννοιες** που καλύπτουν ζεύγη η ομάδες αντικειμένων (βλέπε 1.0). Σε όλους το προσδιοριζόμενο συνθετικό είναι **ουσιαστικό** σε πληθυντικό αριθμό και κατασημαίνει την αμέσως υπερτασόμενη **ολομερή έννοια**, ενώ το ίδιο ουσιαστικό στον ενικό αριθμό κατασημαίνει την γενική έννοια που καλύπτει όλα τα αντικείμενα ανεξάρτητα από τις ομαδοποιήσεις τους. Το προσδιοριστικό συνθετικό είναι **επίθετο** ή επιθετοποιημένη **μετοχή**.

2 Ελληνικοί σύμπλοκοι όροι ορολογικής κατηγορίας πΠ⁴ ή Ππ ως ισοδύναμοι αγγλικών σύμπλοκων όρων ορολογικής κατηγορίας dD⁵

2.0 Γενικά

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται οι κύριες αντιστοιχίες ισοδύναμων αγγλικών και ελληνικών πολυλεκτικών σύμπλοκων όρων, όπου οι αγγλικοί όροι ορολογικής κατηγορίας dD ισοδυναμούνται⁶, είτε με όρους ομοιόπτωτους, ορολογικής κατηγορίας πΠ ή Ππ, είτε με όρους ετερόπτωτους, ορολογικής κατηγορίας Ππ. Στους πρώτους και τα δύο άμεσα συνθετικά (Π και π) είναι σε πτώση Ονομαστική, ενώ στους δεύτερους το προσδιοριζόμενο (Π) είναι σε πτώση ονομαστική, ενώ το προσδιοριστικό (π) είναι σε πτώση Γενική. [12]

Πίνακας 1 – Αγγλικά σύμπλοκα dD και τα αντίστοιχα ελληνικά ισοδύναμα πολυλεκτικά σύμπλοκα πΠ ή Ππ

Αγγλικός όρος (dD)		Ελληνικός ισοδύναμος όρος (πΠ ή Ππ)	
ομοιόπτωτα σύμπλοκα			
d (adj./partic.)	D (noun)	π (επίθετο)	Π (ουσιαστικό)
digital	network	ψηφιακό	δίκτυο
d (noun)	D (noun)		
cable	system	καλωδιακό	σύστημα
		Π (ουσιαστικό)	π (ουσιαστικό)
member	state	κράτος	μέλος
ετερόπτωτα σύμπλοκα			
d (noun)	D (noun)	Π (ουσιαστικό)	π (ουσιαστικό)
computer	system	σύστημα	υπολογιστή
computer	network	δίκτυο	υπολογιστών
integrated services	digital network	ψηφιακό δίκτυο	ενοποιημένων υπηρεσιών

2.1 Αριθμός του προσδιοριστικού συνθετικού π – Ενικός ή πληθυντικός;

Κατά την δευτερογενή οροδοσία, στην περίπτωση των ετερόπτωτων ελληνικών ισοδύναμων όρων, Ππ, εμφανίζεται συχνά το ερώτημα: σε ποιον αριθμό (ενικό ή πληθυντικό) θα γραφεί

⁴ π: προσδιοριστικό συνθετικό, Π: Προσδιοριζόμενο συνθετικό

⁵ d: determining component (προσδιοριστικό συνθετικό), D: Determined component (προσδιοριζόμενο συνθετικό)

⁶ Υπάρχει ορολογική ανάγκη για τη νεολογική χρήση του ρήματος **ισοδυναμώ** ως μεταβατικού. Κατά την δευτερογενή οροδοσία, οι όροι της γλώσσας πηγής δεν **μεταφράζονται** ούτε **αποδίδονται**, αλλά **ισοδυναμούνται** με όρους της γλώσσας στόχου.

το προσδιοριστικό συνθετικό π. Η απάντηση είναι ξεκάθαρη: **Ο αριθμός που προκύπτει από τον ορισμό της έννοιας!** Εάν δεν κατανοηθεί η έννοια δεν είναι δυνατόν να απαντηθεί η ερώτηση. Αυτός είναι και ο χαρακτήρας της Ορολογίας: η Ορολογία είναι **εννοιοστρεφής**: όλα ξεκινούν από την **έννοια** και όλα στρέφονται προς την **έννοια**. Τα δίλεκτα **computer system** και **computer network** είναι απλώς δύο **φράσεις** που δεν μας λένε τίποτα αν δεν ξέρουμε τις έννοιες που αντιπροσωπεύουν. Η μελέτη των ορισμών και η κατανόηση των εννοιών, τόσο της έννοιας του πλήρους όρου όσο και των εννοιών των συνθετικών του καθώς και των σχέσεων μεταξύ των εννοιών μάς δημιουργεί, σ' αυτήν την περίπτωση, τη γνώση ότι στο πρώτο δίλεκτο η έννοια περιλαμβάνει **έναν** υπολογιστή, ενώ στο δεύτερο **περισσότερους από έναν** υπολογιστές. Και, όπως βλέπουμε και στον πίνακα 1: **computer system → σύστημα υπολογιστή**, ενώ: **computer network → δίκτυο υπολογιστών**. Στους αγγλικούς όρους δεν είναι εμφανής η διαφορά, ενώ στους ελληνικούς έχουμε αλλαγή αριθμού με ταυτόχρονη αλλαγή και στο είδος της Γενικής, όπως προκύπτει και από τις γραμμές 2 και 9 του Πίνακα 2. Στην πρώτη περίπτωση πρόκειται για *Γενική κτητική* (της στενής σχέσης ή εξάρτησης), ενώ στη δεύτερη πρόκειται για *Γενική της ύλης ή του περιεχομένου*.

2.2 Ο πληθυντικός αριθμός των πολυλεκτικών σύμπλοκων όρων

Τα ομοιόπρωτα σύμπλοκα σχηματίζουν τον πληθυντικό αριθμό τους και με τα δύο συνθετικά τους στον πληθυντικό:

ψηφιακό δίκτυο – ψηφιακά δίκτυα
καλωδιακό σύστημα – καλωδιακά συστήματα
κράτος μέλος – κράτη μέλη

Στα ετερόπρωτα σύμπλοκα στα οποία το προσδιοριστικό συνθετικό είναι σε πτώση Γενική πληθυντικού ο σχηματισμός του πληθυντικού αριθμού του όρου γίνεται με μεταφορά στον πληθυντικό αριθμό και του προσδιοριζόμενου συνθετικού:

σύστημα εννοιών – συστήματα εννοιών

Στα ετερόπρωτα σύμπλοκα στα οποία το προσδιοριστικό συνθετικό είναι σε πτώση Γενική ενικού χρειάζεται προσοχή. Κατά κανόνα, το προσδιοριστικό συνθετικό παραμένει ως έχει (δηλαδή σε πτώση Γενική ενικού αριθμού) και στον πληθυντικό του όρου. Υπάρχουν, όμως, περιπτώσεις όπου χρειάζεται και αυτό να μεταφερθεί στον πληθυντικό, για λόγους που προκύπτουν από τη **φύση** και τη **σχέση** των **εννοιών** των **συνθετικών** η οποία αντανακλάται στο είδος της Γενικής. Στον Πίνακα 2 δίνονται παραδείγματα αγγλικών

συμπλόκων και των ισοδύναμων ελληνικών, το είδος της Γενικής στον κάθε ελληνικό όρο και ο πληθυντικός αριθμός του.

Πίνακας 2 – Αγγλικά σύμπλοκα (dD) με τα αντίστοιχα ετερόπρωτα ελληνικά ισοδύναμα σύμπλοκα Ππ – Είδος της Γενικής και σχηματισμός του πληθυντικού αριθμού

A/A	Παράδειγμα αγγλικού όρου	Ισοδύναμος ελληνικός όρος	Είδος Γενικής	Πληθυντικός αριθμός
1	customer network	<i>δίκτυο πελάτη</i>	Γενική κτητική (του κτήτορα)	<i>δίκτυα πελατών</i>
2	antenna system*) computer system	<i>σύστημα κεραίας</i> <i>σύστημα υπολογιστή</i>	Γενική κτητική (της στενής σχέσης ή εξάρτησης)	<i>συστήματα κεραίας</i> <i>συστήματα υπολογιστή</i>
3	measurement device	<i>διάταξη μέτρησης</i>	Γενική κτητική (του σκοπού)	<i>διατάξεις μέτρησης</i>
4	laboratory room	<i>αίθουσα εργαστηρίου</i>	Γενική κτητική (του τόπου)	<i>αίθουσες εργαστηρίου</i>
5	reflection measurement angle measurement	<i>μέτρηση ανάκλασης</i> <i>μέτρηση γωνίας</i>	Γενική αντικειμενική	<i>μετρήσεις ανάκλασης</i> <i>μετρήσεις γωνιών</i>
6	test method testing method	<i>μέθοδος δοκιμής</i> <i>μέθοδος δοκιμών</i>	Γενική της ιδιότητας	<i>μέθοδοι δοκιμής</i> <i>μέθοδοι δοκιμών</i>
7	network node	<i>κόμβος δικτύου</i>	Γενική διαιρετική	<i>κόμβοι δικτύου</i>
8	transmitter emission	<i>εκπομπή πομπού</i>	Γενική υποκειμενική	<i>εκπομπές πομπών</i>
9	antenna system*) computer network	<i>σύστημα κεραίων</i> <i>δίκτυο υπολογιστών</i>	Γενική της ύλης ή του περιεχομένου	<i>συστήματα κεραίων</i> <i>δίκτυα υπολογιστών</i>
10	search result	<i>αποτέλεσμα αναζήτησης</i>	Γενική της αιτίας	<i>αποτελέσματα αναζήτησης</i>

*) Ο αγγλικός όρος **antenna system** χρησιμοποιείται για την κατασήμανση δύο διαφορετικών εννοιών, για τις οποίες, όμως, υπάρχουν δύο χωριστοί ελληνικοί ισοδύναμοι όροι, των οποίων η διαφορά είναι στον αριθμό του προσδιοριστικού συνθετικού (π): **σύστημα κεραίας** και **σύστημα κεραίων**.

Ας δούμε μία–μία τις δέκα γραμμές του Πίνακα 2.

Γραμμή 1: Ο όρος **δίκτυο πελάτη** αποδίδει την έννοια «*τηλεπικοινωνιακό δίκτυο που ανήκει σε πελάτη*»: ο **πελάτης** (κτήτορας) συνήθως έχει ένα **δίκτυο**: ο πληθυντικός **δίκτυα πελατών** αίρει την αμφισημία του πληθυντικού **δίκτυα**

πελάτη που θα μπορούσε να παρερμηνευτεί: ότι πρόκειται, δηλαδή, για έναν μοναδικό πελάτη που έχει πολλά δίκτυα.

Γραμμή 2: Ένα **σύστημα κεραίας** είναι «*μία κεραία μαζί με τον συνοδευτικό εξοπλισμό για τη λειτουργία της*», το ίδιο και ένα **σύστημα υπολογιστή**. Οι πληθυντικοί αριθμοί **συστήματα κεραιών** και **συστήματα υπολογιστών** θα οδηγούσαν σε άλλες εννοιες: σε **συστήματα** που αποτελούνται από περισσότερες από μία κεραίες και περισσότερους από έναν υπολογιστές. Βλέπε και πιο κάτω (Γραμμή 9).

Γραμμή 3: Ο σκοπός (που εκφράζεται με τη γενική: **μέτρησης**) παραμένει ο ίδιος: δεν «πολλαπλασιάζεται» στον πληθυντικό αριθμό του όρου: **διατάξεις μέτρησης**.

Γραμμή 4: Για να δηλωθεί το είδος του τόπου δεν χρειάζεται η γενική: **εργαστηρίου** να μεταφερθεί στον πληθυντικό αριθμό. Ο πληθυντικός **αίθουσες εργαστηρίων** θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί εάν επρόκειτο να διακριθούν εργαστήρια μεταξύ τους.

Γραμμή 5: Στο πρώτο παράδειγμα, το μετρούμενο μέγεθος (**ανάκλαση**) είναι φαινόμενο μη απαριθμήσιμο: επομένως, στον πληθυντικό κάνουμε: **μετρήσεις ανάκλασης**. Στο δεύτερο παράδειγμα, το μετρούμενο μέγεθος (**γωνία**) είναι απαριθμήσιμο (λέμε π.χ.: με το μοιρογνωμόνιο μετρούμε γωνίες): επομένως, στον πληθυντικό κάνουμε: **μετρήσεις γωνιών**.

Γραμμή 6: Όταν γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένη **δοκιμή** (test) ενός φαινομένου η **μέθοδος δοκιμής** έχει πληθυντικό: **μέθοδοι δοκιμής** του συγκεκριμένου φαινομένου. Όταν γίνεται αναφορά στη διεργασία του «δοκιμάζειν» (testing) τότε ο πληθυντικός είναι **μέθοδοι δοκιμών** (βλέπε και 1.2).

Γραμμή 7: Ως ένα (από πολλά άλλα) μέρος ενός **δικτύου** ο **κόμβος δικτύου** έχει πληθυντικό: **κόμβοι δικτύου**

Γραμμή 8: Ένας **πομπός** (υποκείμενο) εκπέμπει το δικό του σήμα: **εκπομπή πομπού**: πολλοί πομποί εκπέμπουν καθένας το δικό του σήμα: **εκπομπές πομπών**.

Γραμμή 9: Εδώ το **σύστημα** (αντίστοιχα, το **δίκτυο**) αποτελείται από πολλά μέρη, τα οποία αποδίδονται με το προσδιοριστικό συνθετικό **κεραιών** (αντίστοιχα, **υπολογιστών**) που είναι ήδη σε πληθυντικό αριθμό.

Γραμμή 10: Η **αναζήτηση** είναι ενέργεια και μπορεί να έχει ένα **αποτέλεσμα** η πολλά **αποτελέσματα**.

3 Συμπεράσματα

Κατά κανόνα, οι έννοιες ορίζονται και λημματογραφούνται στον ενικό αριθμό. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις, όπου ο πληθυντικός αριθμός είναι προτιμώμενος. Τέτοιες είναι οι περιπτώσεις ατομικών εννοιών με πολλαπλή σύνθεση, πολλαπλό σκοπό ή πολλαπλή δραστηριότητα, στον οποίο το όνομα επιδιώκεται η ανάδειξη του χαρακτηριστικού αυτής της πολλαπλότητας. Το ίδιο γίνεται και σε περιπτώσεις γενικών εννοιών που «δύσκολα» ορίζονται στον ενικό αριθμό. Οι έννοιες αυτές αντιπροσωπεύουν ζεύγη ή ομάδες αντικειμένων που εμφανίζουν ορισμένα συγκριτικά χαρακτηριστικά. Τα κυριότερα από αυτά τα χαρακτηριστικά είναι: *αλληλοπάθεια, εναντίωση, διαδοχή, εναλλαγή ή εναλλακτικότητα, αριθμητική σύγκριση υποσυνόλων, ενοποίηση ή ομαδοποίηση, χρονική σύγκριση, σύντρεξη ή συνδρομή*.

Κατά την δευτερογενή οροδοσία και την ισοδύναμηση αγγλικών πολυλέκτων (dD) με ελληνικά πολύλεκτα (πΠ ή Ππ), χρειάζεται προσοχή στον γραμματικό αριθμό του προσδιοριστικού συνθετικού π, όταν ο ελληνικός όρος είναι ετερόπτωτος (αν πρόκειται δηλαδή να χρησιμοποιηθεί γενική ενικού αριθμού ή γενική πληθυντικού).

Στα ομοιόπτωτα ελληνικά πολύλεκτα ο σχηματισμός του πληθυντικού αριθμού δεν εμφανίζει δυσκολία: μεταφέρονται στον πληθυντικό αριθμό και τα δύο συνθετικά, ενώ στα ετερόπτωτα, το αν θα γίνει, ή δεν θα γίνει, μεταφορά του προσδιοριστικού συνθετικού στον πληθυντικό αριθμό εξαρτάται από τον ορισμό της έννοιας ο οποίος αντανακλάται και στο είδος της γενικής. Γενικά, η **πλήρης γνώση της έννοιας** οδηγεί σε ασφαλή επιλογή.

4 Παραπομπές

- [1] International Standard ISO 1087-1:2000 – *Terminology work – Vocabulary – Part 1: Theory and application*.
- [2] Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 561-1:2006, *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή*
- [3] International Standard ISO 704:2000, *Terminology work - Principles and methods*
- [4] Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 402:2010, *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*
- [5] International Standard ISO 1087:1990, *Terminology – Vocabulary*

- [6] Βαλεοντής Κ., 1988, *Ανάλυση των βασικών αρχών της τεχνικής ορολογίας*, έκδοση ΕΛΟΤ
- [7] Βαλεοντής Κ., Κριμπάς Π., 2014, *Νομική γλώσσα, νομική ορολογία – Θεωρία και πράξη*, Νομική Βιβλιοθήκη και ΕΛΕΤΟ
- [8] Βάση τηλεπικοινωνιακών όρων TELETERM, www.moto-teleterm.gr
- [9] International Standard ISO/IEC 19796-1:2005, *Information technology – Learning, education and training – Quality management, assurance and metrics – Part 1: General approach*
- [10] International Standard IEC 50(701), *Telecommunications – Vocabulary – Part 1: Telecommunications, channels, and networks*
- [11] Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 1300-1, *Τηλεπικοινωνίες – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Τηλεπικοινωνίες, κανάλια και δίκτυα*
- [12] Βαλεοντής Κ., 2009, *Ελληνικά ορολογικά δίλεκτα ως ισοδύναμα αγγλικών διλέκτων του τύπου Noun – Noun: εννοιολογική ανάλυση, ορολογική ανάλυση και συνθήκες μονολέκτησής τους*, Πρακτικά 7^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), Αθήνα

Κώστας Βαλεοντής

Φυσικός-Ηλεκτρονικός
Υπεύθυνος Ομάδων Ορολογίας
Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
Ηλ.ταχ.: valeonti@otenet.gr